

А.Ж. Септемирова* , Р.С. Елубаева ,
Қ.Ө. Тамабаева

Халықаралық Тараз инновациялық институты, Қазақстан, Тараз қ.
*e-mail: septemirova@yandex.ru

МАГИСТРАНТТАРДЫҢ КРЕАТИВТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ЖОЛДАРЫ

Мақалада қазіргі таңдағы ерекше сұранысқа ие креативті-шығармашыл, кәсіби құзыреттілігі мен адами көзқарасы қалыптасқан жаңашыл, интеллектуалды, креативті тұлғалар дайындау мәселесі қарастырылған. Осыған байланысты, ЖОО-нан кейінгі білім беру жүйесі болашақ магистранттардың ынталылық, инновациялық, икемділік және жан-жақтылық сияқты жаңа қырларын қалыптастыруды, креативті ойлай білетін, креативті-шығармашыл тұлға тәрбиелеуді көздейді.

Зерттеудің мақсаты – болашақ магистранттардың креативтілігін қалыптастыруды теориялық негіздеу және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру үдерісіндегі оның моделін ұсыну. Осы бағытта, болашақ магистранттарды ЖОО-да дайындау жүйесі олардың теориялық материалдарды меңгеруіне, толық түсінуіне, еркін шығармашылық тұрғыдан өздерін таныта алуына бағытталғандығы қарастырылады. Мақалада магистранттардың креативті іс-әрекетін қалыптастырудың ерекшеліктеріне сай креативтіліктің құрылымы мен мазмұны, компоненттері, деңгейлері және олардың қалыптасу өлшемдері анықталып, модель жасалды. Зерттеудің әдіснамалық және теориялық негіздері әдіснамалық ұстанымдармен, философиялық тұғырда адамның танымдық қызметінің мәні туралы іргелі қағидаларымен, тұлғаға бағдарланған оқыту жүйелерімен креативтілікті қалыптастыруға қатысты психологиялық-педагогикалық зерттеулердегі, сондай-ақ, білім беру саласындағы тұжырымдамаларымен анықталды. Оның практикалық мәні жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру де қолданылу мүмкіндігінде екендігі анықталды.

Түйін сөздер: креативтілік, болашақ магистрант, болашақ магистранттардың креативтілігі, шығармашылық, модельдеу.

A.Zh. Septemirova*, R.S. Yelybaeva, K.U. Tamabaeva
International Taraz innovative institute, Kazakhstan, Taraz
*e-mail: septemirova@yandex.ru

Ways of creativity formation of master students

Currently, creative, innovative, intellectual, creative individuals with formed professional competencies are in demand. In this regard, the postgraduate education system provides for the formation of new facets in future undergraduates, such as motivation, innovation, mobility, flexibility, dynamism and versatility, the upbringing of a creatively thinking, creative and creative personality.

The aim of the research is to provide theoretical substantiation of the formation of future masters' creativity and presentation of its model in the process of postgraduate education. In this direction, it is envisaged that the system of training future masters at the university is aimed at mastering theoretical material, full understanding, free creative self-expression. The article presents the structure of creativity in accordance with the peculiarities of the formation of the creative activity of masters, the content, components, levels and criteria of their formation are determined, a model is developed. The methodological and theoretical foundations of the methodological positions are examined, on the philosophical pedestal, fundamental ideas about the essence of human cognitive activity of personality-oriented learning systems and psychological and pedagogical assistance in the formation of creativity in research, as well as concepts in the field of education are revealed. It is noted that its practical significance lies in the possibility of using higher and postgraduate education.

Key words: creativity, future masters, creativity of future masters, creativity, modeling

А.Ж. Септемирова*, Р.С. Елубаева, К.У. Тамабаева
Международный Таразский инновационный институт, Казахстан, г. Тараз
*e-mail: septemirowa@yandex.ru

Пути формирования креативности у магистрантов

В статье рассмотрен вопрос подготовки магистрантов к креативной деятельности, овладение магистрантами креативными способностями, развитие студентов как новаторов, интеллектуалов, имеющих профессиональные компетенции и гуманистические ценностные ориентации. Современная система послевузовского образования предусматривает формирование новых граней у будущих магистров, таких как мотивированность, инновационность, мобильность, гибкость, динамизм и универсальность, воспитание креативно мыслящей, креативно-творческой личности.

Цель исследования – теоретическое обоснование формирования креативности будущих магистров и разработка модели и ее апробация в процессе послевузовского образования. Система подготовки будущих магистров в вузе направлена на овладение теоретическим материалом по специальности, полное погружение в исследовательскую деятельность, свободное творческое самовыражение. В статье разработана модель формирования креативности магистрантов в вузе, представлена структура креативности в соответствии с особенностями креативной деятельности будущих магистров, определены содержание, компоненты, уровни и критерии формирования креативности. Исследованы методологические и теоретические основы о сущности познавательной деятельности, использовании личностно-ориентированных систем обучения и психолого-педагогической поддержки формирования креативности в исследованиях. В апробации модели и разработанной методики приняли участие 42 магистранта Южно-Казахстанского Университета им. М. Ауэзова и Таразского инновационного гуманитарного университета.

Ключевые слова: креативность, студенты магистратуры, креативность магистрантов, творчество, моделирование

Кіріспе

Жеке тұлғалардың, оның ішінде болашақ магистранттар мен жас ғалымдардың өзгермелі жағдайға жылдам бейімделе алуына мүмкіндік беретін креативтілік мәселесін және кәсіби қалыптасу сипатын зерттеу және оған құрылымдық-мазмұндық модель ұсыну бүгінгі педагогика ғылымындағы өзекті мәселенің біріне айналып отыр.

Шығармашылық – жаңа нәрсе ойлап табуға бағытталған қабілет деңгейі.

Креативтіліктің даму мәселесін зерттей келе, Қ.М. Нағымжанова, К.Ж. Бұзабақова, С.А. Нұржанова, Т. Любарт, Б.А. Оспанова, А.К. Мынбаева, А.А. Булатбаева, Д.В. Чернилевский [1-7] сынды ғалымдар қабілеті жоқ адам болмайды, қабілет дәрежесі әр адамда әртүрлі деңгейде болатындығына және олар туа біткен қасиет емес, олар өмір сүру барысында іс-әрекет арқылы дамып отыратындығына тоқталған.

Креативтілік – жаңа құндылықтар жасайтын адамның қызметі.

Шетел психологиясында шығармашылықтың қалыптасуына ықпал ететін тұлғалық және ойлау қасиеттерінің жиынтығы «креативтілік» терминімен белгілі.

Көптеген ғалымдар креативтілікті дамыту тек шығармашылық әрекетте жүзеге асады деген пікірде. Демек, шығармашылық даралықты қалыптастыру әлеуметтік орта шарттарына тәуелді. Креативтілік туралы айтқанда, шығармашылық, ойлау, тұлғаның қасиеті, дамуы да ескерілуі керек.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруде кәсіби деңгейі жоғары, білікті, интеллектуалдық, шығармашылық әлеуеті мол магистрді даярлау үшін педагогтың да, магистранттың да бірлескен іс-әрекеті қажет.

Зерттеу пәні: педагогикалық бағыттағы магистрлерді креативті іс-әрекетке дайындау үдерісі.

Қазіргі кезде психология мен педагогика саласында білім алушылардың креативтілігін қалыптастыру қарастырылуда. Педагогикалық үдерісте креативтілікті қалыптастырудың негіздерін анықтауда оның құрылымдық-мазмұндық моделі маңызды. Сондықтан іс-әрекеттің құрылымын анықтап алу қажет. Оқу үдерісінің логикасы құрылымды анықтайды. Әрекеттің құрылымы жүйе ретінде қарастырылады. Өйткені, кез келген әрекеттің жетістігі мен табыстылығы жүйелілік пен реттілікке тығыз байланысты.

Зерттеу әдістері

Тақырыптың зерттелуіне талдау жасау үшін ғылыми, әдіснамалық, педагогикалық, психологиялық әдебиеттерге теориялық зерттеу әдістері – салыстырмалы талдау, модельдеу, үлгі нысананы талдау жүргізілді. Практикадағы жағдайды анықтау үшін тікелей, жанама бақылаулар, сауалнама, рефлексиялық диагностика, мониторинг, мазмұндық (контент) талдаулар жасалды. Зерттеу қорытындыларын жинақтауда модельдеу, тәжірибелік жұмыстар, статистикалық әдістер қолданылды.

Әдеби шолу

Педагогикалық креативтіліктің әдіснамалық негіздерін алыс және жақын шетел ғалымдары O.V. Lecher, Sh. Ramankulov, A. Review, Demir Kahan, Fatma Shahin, J. Zhang, G. Liu, C. Lin, R.Sawyer [9-14] және басқалар өз еңбектерінде қарастырған.

Соңғы жылдары түрлі ғылым салаларында креативтік мәселесін кешенді тұрғыдан зерделейтін, креативті білім беру парадигмасын ойластыруға талпыныс жасаған зерттеулер көбеюде (Д.Р. Кохановская, Б.Б. Әшім, Қ.Н. Ашекеева, Т.Т. Мұқтар, А.А. Жолдасбеков, И.Л. Левин [15-20] және т.б.)

Креативтікті қалыптастыру мүмкіндіктерін Рындак В.Г., Морозов А.В., Чернилевский Д.В., Пузеп Л. Г., Поварёнков Ю. П. және т.б. [21-28] қарастырған.

Педагогикалық инновацияның білім беру жүйесіндегі жаңалықты ендіру туралы ғылыми білім саласы екендігін негіздеген бұл аталған зерттеушілер оқу үрдісіндегі әртүрлі педагогикалық жағдайлардағы бірнеше өкілдердің креативтілігін дамыту мәселелерін (болашақ мұғалім, оқытушы, магистрант) қарастырды.

Педагогикалық бағыттағы магистранттардың іс-әрекетінің жүйесін құрайтын басқару қызметі, оқу үдерісін ұйымдастыру жөніндегі іс-шаралар, практик мұғалімдердің жұмысы, педагогиканың ғылыми нәтижелерін тәжірибеге енгізу, т.с.с., элементтердің мазмұнына байланысты толықтырылады. Мысалы, *оқыту формалары, әдістері, құралдары, оқыту технологиялары, білім беру мазмұнының құрылымдық жүйесі және т.б.*, Осылайша, жүйе өзара байланысты тұтас элементтерден тұрады.

Ғалымдар креативтілікті танымдық, тұлғалық, мотивациялық немесе қоршаған ортаның

өзгеріштік диагностикасы негізінде өлшеді. Сонымен қатар, креативтіліктің даму деңгейі мен динамикасын диагностикалау үшін зерттеушілердің көпшілігі тестілеуді креативтілік көрінісі еркін, икемділік, өзгешелік және пысықтауыш индикаторларында көрінетін ең жылдам әрі қарапайым әдіс ретінде қолданады. Осы тәсілге сәйкес диагностикадағы креативтілік қабілеттердің даму деңгейін анықтау ғалымдарға адамның әлсіз индикаторларын дамыту бойынша одан әрі жұмыс жасауға көмектеседі. Креативтілік – бұл әлі күнге дейін ең маңызды және даулы болып қала беретін зерттеу аймағы. Креативтілік кез-келген адамның жаңа міндеттерді шешуге тырысқанда немесе қоршаған ортаның өзгеруіне икемді түрде бейімделуі керек болған кезде оның іс-әрекетінің орталығында болады. Бүгінгі таңда олардың көмегімен кез келген сұрақтарға жауап іздеу үшін адамдардың шығармашылық қабілеттерін дамыту қажеттілігі күннен-күнге артып келеді.

Қазіргі ғылыми зерттеулер теорияны дамытудан шығармашылық әрекетке үйрету жолдарын іздеуге көшуге бейім. Бірақ шығармашылықты оқытуда да ішкі келіспеушіліктер болады. Шығармашылық құбылыс бұрын-соңды болмаған сапалы жаңасын құруды болжайды. Демек, адам жасалмаған нәрседен сабақ ала алмайды, бірақ оны құру тетіктерін үйрете алады, шығармашылықпен әрекет ете алады, өзінің қозғаушы мотивтерін қалыптастыра алады.

Жалпы айтқанда, магистранттардың креативтілік қабілеттерін қалыптастырудың жолдарын, құрылымы мен мазмұны мәселелерін қарастырдық.

Оқыту үдерісін ғылыми ұйымдастыруда модельдеуді қолдану зерттеу құралдарының бірі болып табылады.

Соңғы кезде педагогика ғылымында модельдеудің әртүрлі дәлелденген әдістері қолданылуда. Модельдердің көмегімен алынған мәліметтер білім беру процесінің теориялық негіздерін құру үшін маңызды.

Философиялық сөздікте былай түсіндіріледі: «Модельдеу (фр. Modele – үлгі, форма) дегеніміз – зерттеу үшін арнайы жасалған бір объектідегі басқа объектінің сипаттамасын жаңғырту. Зерттеушіні қызықтыратын объект пен белгілі бір ұқсастық болуы керек. оның моделі ».

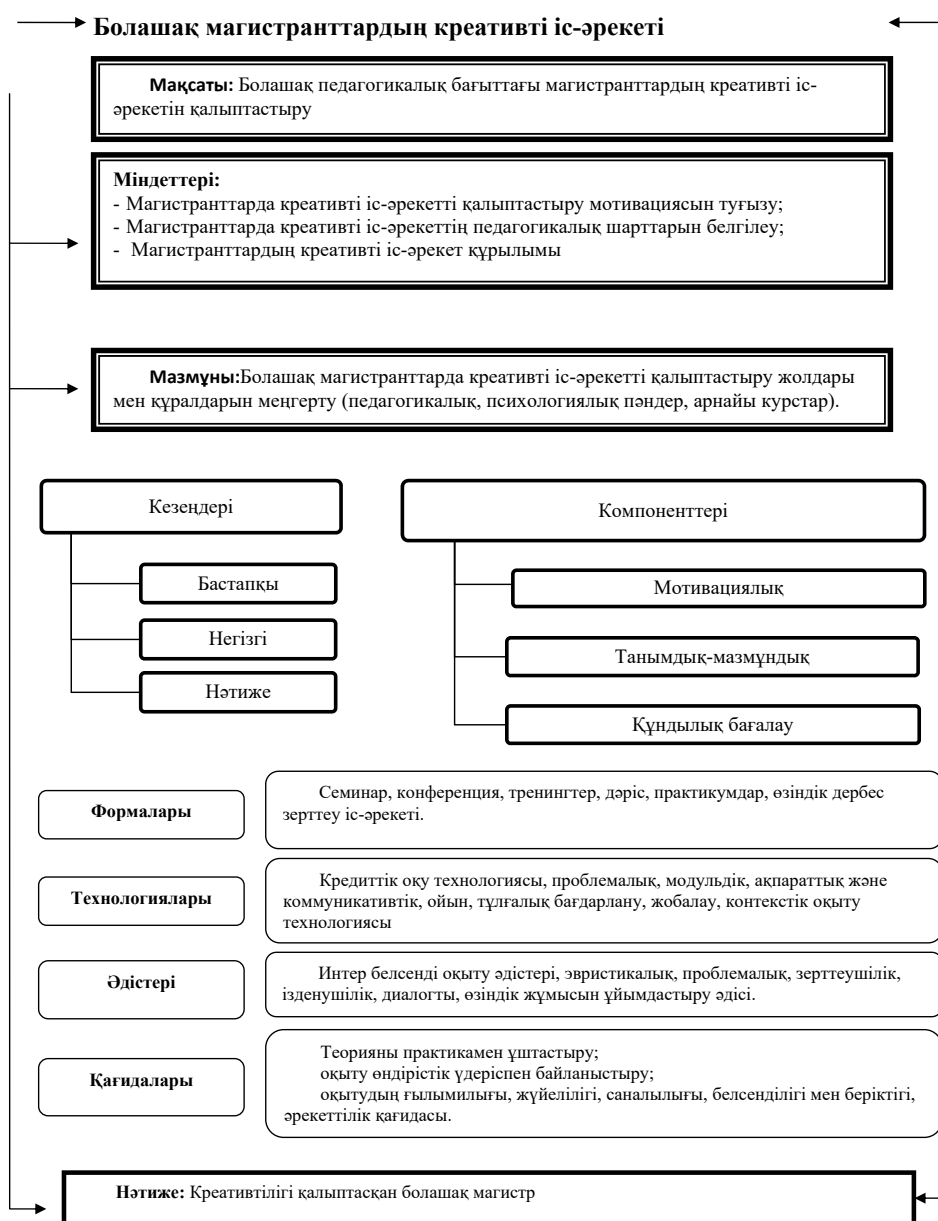
«Модель» психологиялық сөздігінде оқу қызметін модельдеуді білдіреді. Оқу іс-әрекетін модельдеу екі аспектіден тұрады: біріншісі – оқу процесінде білімді игеру, ал екіншісі – оқу іс-

әрекетінің элементі. Сонымен, бірінші аспектіде модельдеу мен модельдеудің психологиялық бағыты білім беру жүйесін енгізу болып табылады, ал екіншісінде оқушылардың икемділігіне байланысты форманы, модельдеу әдісін бағдарлау болып табылады.

«Педагогикалық модель» – бұл білім берудің педагогикалық жүйесінің құрылымын немесе оқу мақсатына жетуді көрсететін және объект туралы жалпыланған нақты білім модельдеу арқылы алынған абстрактылық-логикалық бейнедегі педагогикалық жүйенің көрінісі (Б.А. Оспанова, 2006) [19].

Болашақ педагогикалық бағыттағы магистранттардың креативтілік теориясы мен құрылымдық ерекшеліктерін, болашақтағы педагогикалық қызметтің құрылымдық-мазмұндық компоненттерін анықтау мақсатында болашақ кәсіптік білім беру мұғалімдерінің креативтілік іс-әрекетін қалыптастырудың құрылымдық-мағыналық моделі магистрлері, педагогикалық процесте магистрлердің шығармашылығын қалыптастырудың моделі суретте көрсетілген.

Зерттеу жұмысында іс-әрекет кезеңдері келесі контексте қарастырылды: мотивациялық, когнитивті-мазмұндық, құндылықты бағалау.

Сурет – Болашақ магистранттардың креативтілігін қалыптастырудың моделі.

Ғалымдар бұл бөлуді магистранттардың креативтілік қызметінің компоненттеріне «ғылымның заңдылығы» деп атайды. Олар өзара тығыз байланысты және жүйелік синергетикалық бірлікті құрайды.

Магистранттардың креативтілік іс-әрекетін қалыптастырудың *мотивациялық* компоненті білім алушылардың креативтілік белсенділікті қалыптастыру мотивациясын арттыру, танымдық қызығушылықты ояту, танымдық әрекетті белсендіруге деген ұмтылысты негіздеу, яғни магистранттарды креативтілік қызметке ынталандыру үшін қарастырылған.

Философиялық сөздік мотивацияны «адамның белгілі бір қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған мақсатқа жетелейтін сапалы іс-әрекет» деп анықтаса, ал психологиялық сөздік мотивацияны «адамның іс-әрекетінің ынтасы, ниеті, сипаты, мазмұны мен мөлшері» деп анықтайды. Мотивация – бұл өзін немесе басқа біреуді жеке мақсат пен тұжырымдаманың мақсатына жетуге тырысуға ынталандыру үдерісі.

Мотив – (лат. Moveo – ынталандырушы, қозғаушы) – адамды белгілі бір әрекетке итермелейтін ішкі субъективті себеп. Олардың қажеттіліктері мен қызығушылықтарын білдіруге бағытталған саналы, мақсатты іс-әрекет.

Оқу мотивациясы – бұл білім беру саласындағы жалпы мотивацияның ерекше түрі.

Оқу іс-әрекеттің қажеттілігі магистранттардың креативтілік белсенділігін дамытуда, креативтілік тапсырмаларды орындауда, бағытты ойлауда және белгісіз мәселелердің шешімін іздеуде маңызды рөл атқарады. Қажеттілік креативтілік іс-әрекет негізінде қанағаттандырылады.

Креативтілік іс-әрекет мотивация негізінде қалыптасады.

Мазмұндық-танымдық компонент теориялық білімді және креативтілік қызметті жетілдіру мен дамыту үшін заманауи технологиялар саласында магистранттар алған іс-әрекеттің технологиясын игеруді қарастырады. Магистранттардың креативтілік қабілеттерін қалыптастырудың белгіленген талаптары белсенді танымдық, қызықты мотивтер мен оқытудың белсенді әдістері мен жаңа технологиялардың, іс-әрекеттерді белсендіруге мен күшейтуге негізделген инновациялық іс-әрекеттердің арқасында толығымен қанағаттандырылуы мүмкін, олар сәйкесінше толық нәтиже береді.

Болашақ педагогикалық бағыттағы магистранттардың білім беру мазмұнын оқыту заңдылықтарына, қағидаларына, критерийлеріне сәй-

кес жүзеге асыруда, міндеттерді қалыптастыруда, одан әрі дамуын болжауда, интернетпен жұмыс жасауда, өзін-өзі тәрбиелеуде, білім беру процесінің диагностикасында креативтілікпен айналысады, мазмұнның басқа компоненттері, атап айтатын болсақ, іс-әрекеттің қарқынды дамуы, білім беру технологияларын меңгеру, күнделікті өмірде және практикада іс-әрекеттерді креативтілікпен жүзеге асыруды орындайды.

Өртүрлі әдіс-тәсілдерді қолдану арқылы креативтілік қабілеттерді қалыптастыру нәтижесінде білім, білік, дағдыларды қалыптастыру және педагогикалық мамандықтарды игеру жүзеге асырылады. Креативтілік іс-әрекет магистранттың ғылым саласында жаңалық ашатын деңгейге жетуіне мүмкіндік береді.

Педагогикалық бағыт магистранттарының креативтілік әрекетін қалыптастырудың күрделілігі мен жан-жақтылығы, өзектілігі және ғылыми-теориялық негіздері бір-бірімен тығыз байланыста қарастырылады.

Магистранттардың креативтілік іс-әрекетке қажеттілігін қанағаттандырудың алғы шарттары:

- магистранттардың креативтілік қызметінің әлеуметтік мәні;
- білім беру қызметіндегі субъективті тәжірибенің креативтілік өзектілігі;
- оқу үрдісіндегі бірлескен бірлескен іс-әрекеттер жүйесі;
- белсенді танымдық іс-әрекеттің креативтілікті реттеу механизмдері.

Оқыту үдерісінде болашақ мұғалімнің жеке және кәсіби қасиеттері қалыптасады, білім, білік, дағдыларды игеру, кредиттік технологияны тиімді жүзеге асыру, креативтілік әлеуетті дамыту, құзыреттілік пен мәдениетті қалыптастыру, өз бетінше білім алу және өз бетінше білім алу жұмыс, ғылыми-әдістемелік зерттеулер. Осылардың шеңберінде кәсіби білімді дамытуда креативтілік ассимиляцияның өсіп келе жатқан талаптары мен қажеттіліктеріне жауап беретін креативтілік қабілеттерді қалыптастырудың маңызы мен жолдары қарастырылып, негіздері анықталды.

Магистранттардың креативтілік іс-әрекеті негізінде қазіргі педагогикалық процестің білімі мен құрылымын, құндылық бағдарын ғылыми негіздеу жүзеге асырылады деген қорытындыға келдік.

Педагогикалық зерттеулерде, магистранттардың креативтілік іс-әрекеті барысында, өз зерттеулерінде белгісіз нәрсені аша алады, болжамдар жасай алады, мәселелерді шешудің

әдістерін таңдай алады, танымдық функцияларды игеріп, жаңалық ашуда ғылыми әдістерді тиімді қолдана алады дегенді дәлелдей түстік.

Зерттеу нәтижелері мен талқылау

Болашақ педагогикалық бағыттағы магистранттарды даярлауда тәжірибелік дайындықты жетілдіру әдістемесінің тиімділігін кезеңдер бойынша тексеруден өткіздік.

Жоғары білімнен кейінгі оқыту жағдайында ұсынылған әдістемелік жүйенің тиімділігі кешенді тексеру арқылы жүргізілді. Олар: магистранттардың жаңа әдістемелік жүйе бойынша оқытуға дейінгі және кейінгі білім деңгейін анықтау; алған білімдерін кәсіби қызметте қолдану дағдыларын меңгеру мақсаттарын қоя білуі; қойылған мақсатқа сәйкес тапсырмаларды қарастырылып отырған тақырып мазмұнының ерекшелігін ескере отырып құра білуі.

Нәтижесінде магистранттар үшін көбіне оқытуда дедуктивті әдіс қолданылатыны, теориялық материалдардың практикада қолданылуы аз ашылатыны, әсіресе шығармашылық жұмыстарға көбіне мән беріле бермейтіні анықталды.

Тәжірибеге барлығы 42 магистрант қатысты. М.Әуезов атындағы ОҚУ-де және Тараз инновациялық-гуманитарлық университеттерінде өтті. 1-2 курс магистранттардың базалық және элективті пәндерінде анықталды.

Тәжірибе барысында креативтілікті жетілдіруге арналған тапсырмаларды орындау және

зерттеу жұмысына қажетті арнайы әдістермен жұмыс істеу біліктерін бағалау арқылы анықталды.

Тәжірибелік жұмыс барысында алынған мәліметтермен расталған нәтижелер жоғарыдан кейінгі білім беру жағдайында магистранттардың креативтілігін қалыптастыру негізінде жасалған әдістемелік жұмыстардың тиімділігін айқындайды.

Қорытынды тұжырымдар

Біздің ойымызша, креативтілікті қалыптастыру ХХІ ғасырдың басты дағдыларының бірі болып саналады. Барлық зерттеушілер оны дамытудың маңыздылығы туралы зерттеулерінде көрсеткен. Қазіргі кезде қоғам адамдардан тез және сындарлы мәселелерді шешуді, стресстік жағдайлардан психологиялық, физикалық, моральдық және рухани шығынсыз шығуды талап етеді. Сондықтан да, Әлемдік кеңістіктегі Қазақстанның табысты бәсекеге қабілеттілігі үшін білім беруді қоса, барлық ресурстарды пайдалана отырып, адами капиталды жаңа сапалы дамыту қажет. Болашақ магистранттардың креативтілігін қалыптастыруға бағытталған қолайлы білім беру ортасын құру – қазіргі қоғамның маңызды міндеті деп санаймыз. Онда болашақ маман белгілі бір рөл атқарады және оның мәртебесін алады, әлеуметтік маңызды қызметтің субъектісі ретінде өзінің жеке қажеттіліктерін қанағаттандырады.

Әдебиеттер

- 1 Нағымжанова Қ.М. Университет студенттерінің педагогикалық креативтігін инновациялық білім беру ортасында қалыптастырудың ғылыми негіздері: дисс. пед.ғыл.док. – Алматы, 2010
- 2 Бұзаубақова К.Ж. Педагогикалық шеберлік. – Тараз: ИП «Бейсенбекова А.Ж.», 2018. – 325 б.
- 3 Нұржанова С.А. Жоғары кәсіптік білім беру жүйесінде болашақ мамандардың креативті ойлауын қалыптастырудың педагогикалық-психологиялық негіздері: кан.дисс. / Астана, 2010 ж.
- 4 Любарт Т. Психология креативности / Т. Любарт, К. Муширу, С. Торджман, Ф. Зенасии. – М.: Когито-Центр, 2009. – 215 с.
- 5 Оспанова Б.А. Научные основы формирования креативности будущего специалиста в условиях университетского образования. Монография. –Туркестан, 2006. - 297 с.
- 6 Булатбаева А.Ә. Шошабаева С.Е. Креативтілікті қалыптастыру мәселелері. // Педагогика және психология. Ғылыми-әдістемелік журнал. - 2014. 64-69 б.
- 7 Мынбаева А. К. Арт – педагогика. Дидактическая креативность педагога: монография / А. К. Мынбаева, М.Е. Селханова, А.Е. Смайлова; КазНУ им. аль-Фараби. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 104 с. – ISBN 978-601-04-2772-3.
- 8 Чернилевский Д.В. Креативные аспекты становления образовательной системы. – М., 2003. – 438 с.
- 9 Lecher O.V. The formation of creative abilities of high school students: structural and substantive aspects. July 2015. Historical and Social-educational Ideas 7(5/1). P.251-254. DOI:10.17748/2075-9908.2015.7.5/1.251-254
- 10 Sh. Ramankulov Formation of the Creativity of Students in the Context of the Education Informatization. International journal of environmental & science education. 2016, Vol. 11, No. 16, 9598-96137. P.9598-9613
- 11 A Review. Formation of Character Creative Students by Sternberg Theory Poon Thin Fook, Mazlina Che Mustafa. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences 2017, Vol. 7, No. 3 ISSN: 2222-6990. 572-585

- 12 Demir Kahan, Fatma Shahin. The Impact of Scientific Creative Thinking Skills on Scientific Process Skills Sibel SHS Web of Conferences 48, 01060 (2018) <https://doi.org/10.1051/shsconf/20184801060> ERPA 2018
- 13 Zhang, J., Liu, G., & Lin, C. An action-oriented approach to gifted education: Evidence from the field of scientific creativity. *High Ability Studies*, 23(1), 123-125, (2019)
- 14 Sawyer, R. (2003). *Group creativity: Music, theatre, collaboration*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- 15 Кохановская Д.Р. Теоретический анализ проблемы развития креативности у студентов [текст]// Актуальные вопросы современной педагогики : материалы II междунар. науч. конф. (г. Уфа, июль 2012г.). – Уфа: Лето, 2012. – С. 6–9.
- 16 Әшім Б.Б. Креативтіліктің тұлғалық сапаларының даму деңгейі. // Қазақстан Республикасының Бірінші Президенті күніне арналған «Сейфуллин оқулары – 9: жоғарғы білім және ғылым дамуындағы жаңа бағыт» атты Республикалық ғылыми-теориялық конференция материалдары – 2013. – Т. 2, ч. 1. – С. 233-236.
- 17 Ашекеева Қ.Н., Мұқтар Т.Т. Креативтілік мәселесінің теориялық аспектілері // Академик Т. Тәжібаевтың 109 жылдығына арналған «Академик Т. Тәжібаев және педагогика ғылымы» атты Т. Тәжібаев оқулары аясында республикалық ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. Алматы, 2019. 49 б.
- 18 Жолдасбеков А.А., Септемирова А.Ж. Болашақ кәсіптік оқыту педагогтарының креативті құзыреттілігін қалыптастыру. / «Педагогикалық Ғылымдар Академиясы» ҚБ, 2018. – Б. 86-91.
- 19 Левин И.Л. Систематизация принципов креативного образования // *Науковедение*. – 2014. – № 5 (24) [Электронный ресурс]. – М.: Науковедение, 2014. – <http://naukovedenie.ru/PDF/07PVN514.pdf>.
- 20 Рындак В.Г. Креативное образование: состояние и направления развития // Психолого-педагогический поиск. – Рязанский государственный университет имени С.А. Есенина, 2004. – №2. – С. 42-51.
- 21 Морозов А.В., Чернилевский Д.В. Креативная педагогика и психология. М., Академический проект, 2004. 560 б.
- 22 Пузеп Л. Г. Креативность как аспект деятельности педагога / Л. Г. Пузеп // *Социальная роль образования в современном обществе* • сбст – Тара, 2005. – С 96-98
- 23 Поварёнков Ю. П. Психологическое содержание профессионального становления человека. – М.: Изд-во УРАО, 2002.
- 24 Башина, Т. Ф. Креативность как основа инновационной педагогической деятельности / Т. Ф. Башина. – Текст: непосредственный // *Молодой ученый*. – 2013. – № 4 (51). – С. 521-525. – URL: <https://moluch.ru/archive/51/6639/> (дата обращения: 03.04.2021).
- 25 Тутолмин А.В. Адаптивность и креативность в становлении и развитии творческой личности будущего учителя в системе непрерывного педагогического образования // *Фундаментальные исследования*. – 2012. – № 12 – С. 44-49
- 26 Оспанова Б.А. Технология формирования креативности будущего специалиста в условиях университетского образования. – Туркестан, 2006.
- 27 Sawyer, R.K. (2011). *A call to action: The challenges of creative teaching and learning*. Teachers College Record. Retrieved from <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/34998/kasautuv.pdf?sequence=1> Sawyer, R.K. (2012). *Explaining creativity: The science of human innovation* (2nd ed.). New York, NY: Oxford University Press.
- 28 Швайковский А.С. Педагогические условия развития креативного потенциала студентов на основе инновационных образовательных технологий: автореф.... канд. пед. наук: 13.00.01. – Шымкент, 2009. – 25 с.

References

- A Review. Formation of Character Creative Students by Sternberg Theory Poon Thin Fook, MazlinaChe Mustafa. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 2017, Vol. 7, No. 3 ISSN: 2222-6990. 572-585
- Ashekeeva K.N., Mukhtar T.T.(2019) Kreativtilik maselesining teoriyalıq aspektleri.Akademik T. Tazhibayevtyng 109 zhyldygyına arналған “Akademik T. Tazhibayev zhane pedagogika gylımy” atty T. Tazhibayev oqulary ayasynda respublikalyq gylımy-adistemelik konferentsia materialdary [Theoretical aspects of the problem of creativity. Academician T. Dedicated to the 109th anniversary of Tazhibayev «Academician T. Tazhibayev and pedagogical science “ Materials of the republican scientific-methodical conference within the framework of Tazhibayev’s readings], p. 49.
- Ashim B.B. (2013) Kreativtilikting tulgalıyq sapalarynyng damu dengeii.Kazakhstan Respublikasynyng Birinshi Prezidenti kunine arналған “Seifullin oqulary-9: zhogary bilim zhane gylım damuyndagy zhana bagyt” atty respublikalyq gylımy-teoriyalıq konferentsia materialdary[The level of development of personal qualities of creativity. Materials of the Republican scientific-theoretical conference dedicated to the Day of the First President of the Republic of Kazakhstan “Seifullin readings – 9: a new direction in the development of higher education and science”], 233-236 pp.
- Bashina, T. F. (2013) Kreativnost’ kak osnova innovatsionnoy pedagogicheskoy deyatel’nosti [Creativity as a basis for innovative pedagogical activity]. *Molodoy uchenyy* [Young scientist]. Vol 51, no 4, pp. 521-525. URL: <https://moluch.ru/archive/51/6639/> (data obrashcheniya: 03.04.2021).
- Bulatbayeva A.A., Shoshaeva S.E. (2014) Kreativtilikti qalyptastyru maseleleri [Problems of creativity]. *Pedagogika zhane psikhologia.Gylımy-adistemelik zhurnal* [Pedagogy and psychology. Scientific and methodical magazine]. 64-69 pp.
- Buzaubaqova K.Zh. (2018) Pedagogikalyq sheberlik [Pedagogical mastery]. Taraz: IP “Beisenbekova A.Zh.”. p.325
- Chernilevskiy D.V. (2003) Kreativnyye aspekty stanovleniya obrazovatel’noy sistemy [Creative aspects of the formation of the educational system], Moscow, p. 438.
- Demir Kahan, Fatma Shahin. The Impact of Scientific Creative Thinking Skills on Scientific Process Skills Sibel SHS Web of Conferences 48, 01060 (2018) <https://doi.org/10.1051/shsconf/20184801060> ERPA 2018

- Kokhanovskaya D.R.(2012)Teoreticheskiy analiz problemy razvitiya kreativnosti u studentov [tekst]// Aktual'nyye voprosy sovremennoy pedagogiki : materialy II mezhdunar. nauch. konf. (g. Ufa, iyul' 2012g.) [Theoretical analysis of the problem of the development of creativity among students [text]// Topical issues of modern pedagogy: materials of the II Intern. scientific conf. (Ufa, July 2012)].Ufa: Leto [Ufa: Summer], 6–9 pp.
- Levin I.L. (2014) Sistematizatsiya printsipov kreativnogo obrazovaniya [Systematization of the principles of creative education].Moscow. vol.24, no 5, <http://naukovedenie.ru/PDF/07PVN514.pdf>.
- Lyubart T. (2009) Psikhologiya kreativnosti [Psychology of creativity]. Moscow. p.215.
- Morozov A.V., Chernilevskiy D.V. (2004) Kreativnaya pedagogika i psikhologiya. [Creative pedagogy and psychology]. M., Akademicheskii proyekt [M., Academic project].p.560
- Mynbaeva A.K. (2017) Art – pedagogika. Didakticheskaya kreativnost' pedagoga: monografiya [Art – pedagogy. Didactic creativity of the teacher: monograph]. Almaty. Kazakh University. P.104, ISBN 978-601-04-2772-3.
- Nagymzhanova K.M. (2010).Universiter studentterining pedagogikalıyq kreativtigin innovatsialyq bilim beru ortasynda qalyptastyrudıng gylımi negizderi:diss.ped.gyl.doc. [Scientific basis for the formation of pedagogical creativity of university students in an innovative educational environment: dissertation. Ph.D.], Almaty.
- Nurzhanova S.A. (2010) Zhogary kasiptik bilim beru zhuiesinde bolashaq mamandardyng kreativti oilauyn qalyptastyrudıng pedagogikalıyq-psikhologialıyq negizderi:kan.diss [Pedagogical and psychological bases of formation of creative thinking of future specialists in the system of higher professional education: Ph.D.]. Astana.
- O.V. Lecher. The formation of creative abilities of high school students: structural and substantive aspects.July 2015.Historical and Social-educational Ideas 7(5/1). P.251-254. DOI:10.17748/2075-9908.2015.7.5/1.251-254
- Ospanova B.A. (2006)Tekhnologiya formirovaniya kreativnosti budushchego spetsialista v usloviyakh universitetskogo obrazovaniya. [Technology for the formation of creativity of a future specialist in the conditions of university education]. Turkestan.
- Ospanova B.A. (2006). Nauchnyye osnovy formirovaniya kreativnosti budushchego spetsialista v usloviyakh universitetskogo obrazovaniya [Scientific foundations for the formation of creativity of a future specialist in the conditions of university education. Monografiya [Monograph].Turkestan. p. 297.
- Povaronkov YU. P. (2002) Psikhologicheskoye sodержaniye professional'nogo stanovleniya cheloveka.[Psychological content of the professional development of a person]. M.: Izd-vo URAO[M.: Publishing house of URAO].
- Puzep L. G. (2005) Kreativnost' kak aspekt deyatelnosti pedagoga [Creativity as an aspect of the teacher's activity]. Sotsial'naya rol' obrazovaniya v sovremennom obshchestve [The social role of education in modern society].Tara. 96-98 pp.
- Ryndak V.G. (2004) Kreativnoye obrazovaniye: sostoyaniye i napravleniya razvitiya.Psikhologo-pedagogicheskii poisk. [Creative education: state and directions of development. Psychological and pedagogical search]. Ryazanskiy gosudarstvennyy universitet imeni S.A. Yesenina [Ryazan State University named after S.A. Yesenina]. No 2., 42-51 pp.
- Sawyer, R. (2003). Group creativity: Music, theatre, collaboration. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Sawyer, R.K. (2011). A call to action: The challenges of creative teaching and learning. Teachers College Record.Retrieved from <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/34998/kasautuv.pdf?sequence=1> Sawyer, R. K. (2012). Explaining creativity: The science of human innovation (2nd ed.). New York, NY: Oxford University Press.
- Sh. Ramankulov Formation of the Creativity of Students in the Context of the Education Informatization. International journal of environmental & science education.2016, Vol. 11, No. 16, 9598-96137. P.9598-9613
- Shvaikovsky A.S. (2009) Pedagogicheskiye usloviya razvitiya kreativnogo potentsiala studentov na osnove innovatsionnykh obrazovatel'nykh tekhnologiy: avtoref.... kand. ped. nauk: 13.00.01. [Pedagogical conditions for the development of the creative potential of students on the basis of innovative educational technologies: author.... cand. ped. Sciences: 13.00.01.] Shymkent, p. 25
- Tutolmin A.V. (2012) Adaptivnost' i kreativnost' v stanovlenii i razvitiі tvorcheskoy lichnosti budushchego uchitelya v sisteme nepreryvnogo pedagogicheskogo obrazovaniya [Adaptability and creativity in the formation and development of the creative personality of the future teacher in the system of continuous pedagogical education].Fundamental'nyye issledovaniya[Fundamental research]. no. 12 , pp. 44-49
- Zhang, J., Liu, G., & Lin, C. An action-oriented approach to gifted education: Evidence from the field of scientific creativity. High Ability Studies, 23(1), 123-125, (2019)
- Zholdasbekov A.A., Septemirova A.Zh. (2018). Bolashaq kasiptik oqytu pedagogtarynyng kreativti quziretiligin qalyptastyru. Pedagogikalıyq gylımdar akademiya [Formation of creative competencies of future teachers of vocational education. Academy of Pedagogical Sciences].86-91 pp.